

האם אנחנו מוכנים למשיח? גליון מספר 36

שאל נא את הכהנים תורה

- א. הלכתי ברחוב בבני ברק, וראיתי סיר באמצע הרחוב (ממש כמו המליוני סירים הנמצאים בכל רחבי ירושלים עבור בישול הקרבנות (זכריה יד, כ-כא), ושמתתי לזכות במצות השבת אבידה! הרמתי את הסיר וחפשתי אם יש סימן, מה המצב של הסיר, אני, ובגדי וכל מה שנגעתי? (ע' טהרות פ"ד מ"ה ורמב"ם מטמאי מ"מ פ"א ה"ב)
- ב. הנחתי את שתי העגלות בחדר המדרגות למשך הלילה. האם אני צריך לטובלם בבוקר? (ע' טהרות פ"ח מ"ג)
- ג. באתי מהמקוה עם כל הכביסה ותליתי את הכביסה מחוץ למרפסת, ונכנסתי לתוך הבית להביא עוד כביסה לתלות, מה דינו של הכביסה שתלוי כבר בחוץ? (ע' שם)
- ד. בחסדי ד' אני תוך מ' יום אחרי לידה, ופתאום ירד בית המקדש מן השמים! האם אני יכול לשלוח את בעלי להביא קרבנות לידה על הלידות שכבר עברו מ' יום? (ע' רמב"ם וראב"ד מחו"כ פ"א ה"ה)
- ה. האם אני צריך ליטול ידיים קודם שאני סך שמן של שביעית? (ע' רמב"ם שמיטה ויובל פ"ה ה"ז וד"א שם)

הלכתא למשיחא

בגליון שעבר למדנו הכנת הלחמי תודה. עוד דבר שצריכים להכין הוא הנסכים. אחר שנכנסים לבית המקדש באימה ויראה הולכים לקנות הנסכים (לפר ג' עשרונים, ו' לוג שמן, ו' לוג יין, לאיל ב' עשרונים, ד' לוג שמן, וד' לוג יין, ולכבש ועז עשרון א', ג' לוג שמן, וג' לוג יין) ולהכנינם, והכנתם מוטל על הבעלים. קודם מכינים את הכלים הנצרכים, עשרון למדידה, רבע ההין (לכבש) למדידת השמן, ורבע ההין למדידת היין, ביסא (כלי גדול) לעשיית המנחה. צריכים לראות שהכלי יהא נקי שלא יהא שום חציצה, וגם שהמדידה תהיה מדוקדקת. אחר כך מודדים העשרון בכלי שרת ומכוין לקדשו קדושת הגוף, ומודדים כל עשרון בפני עצמו (בפר ואיל שיש יותר מעשרון אחת), והמדידה הוא בלי גודש. ואח"כ מודד השמן בכלי שרת ומכוין לקדשו. אחר כך מביא את הביסא ומברך אקב"מ וצונו על היציקה (כ"כ הרמב"ן בספה"מ שורש יב' לדעת הבה"ג, וע' ספר עבודת הקרבנות ח"ב כא' בהג"ה) ושופך קצת מהשמן לתוך הביסא. ואח"כ שופך כל הסולת על גבי השמן, ואח"כ שופך רוב השמן שנשאר בכלי המדידה על הסולת. ומברך אקב"מ וצונו על הבליחה, ומערבם בלי שום מים, וצריך ליזהר להחזיר כל מה שנדבק בידיו לתוך העיסה, שלא תהא חסירה. אח"כ מעביר את המנחה לכלי שרת אחר, ויוצק שמן הנשאר (וממתין שירדו ג' טיפות, שלא יהא חסר שמנה) על כל המנחה. עכשיו המנחה מוכנה, והכהן יקטיר אותה אחרי הקטרת חלבי התודה. וכעת מכין את היין לנסכים. אחרי שמדדס כדאי לתתם בכלי אחר יותר גדול ולכסותם עד שעת ההקרבה כדי שלא ישפך (שהרי הוא מלא, ואם נשפך קצת יהא חסר).

אחר שהכל מוכן הגיע הזמן לתרום את הלחם (אפשר להפריש את תרומת לחמי תודה גם לפני האפיה אם רוצים). נוטל חלה אחת מכל מין ומברך אקב"ו להפריש תרומה. ד' חלות הללו נותנים לכהן אחר שיניפו אותם עם האימורים ביחד. עכשיו כשכל החלות מוכנות, אפשר ללכת לשחוט את הקרבן תודה שלך. חשוב שמישהו ישמור את החלות שלך שלא יתערבבו עם אף אחד אחר, כי אלפי קרבנות תודה מגיעים לעזרה מדי יום.

קודם שחיתת התודה סומך ידיו עליו ואומר דברי שבח. אחר הזריקה כהן מביא את החלבים ונותנם על יד הבעלים, ומעליהם החזה ושוק, ועליהם שתי הכליות ויותרת הכבד, (ובכבש גם האליה), ועליהם הד' לחמים שהורמו. וכהן נותן ידיו תחת יד הבעלים ומניף. לרש"י הבעלים מברכים על התנופה, ולתוס' גם הכהן מברך (מנ"ח קמא, ח). אשה אינה מניפה, והכהן עושה התנופה עבורה. אחר הקטרת האימורים נותן לכהן את החזה ושוק וד' מיני לחם, ובה לאכול את קרבנו ואת הלחמים.

הקרבת נאכל בירושלים ליום ולילה, ומדרבנן צריך לגמור בחצות. לפני שאוכל מטביל ידיו במקוה, ומברך על טבילת ידיים, וכשבא לאכול מברך אקב"ו לאכול את הזבח. להרבה ראשונים יש דין של ל'משחה' (שצריך שתהא נאכלת כדרך שהמלכים אוכלים) גם על חלק שהבעלים אוכלים. ולכן צריך לאוכלו צלי בחרדל אם ערב עליו, ואם אוהב לאכול באופן אחר יכול (וי"א חייב) לאכול באופן שאוהב, וצריך לאכול בשיבה (ולתוס' ר"ד צריך הסיבה). לדעת רש"י (פסחים פו) ורשב"ם (שם קיט) כל קדשים צריך שיהו נאכלים על השבע. לדעת תוס' (פסחים קכ, ופסקי תוס' מנחות כא:) העיקר שצריך שיהא שבע מאכילת הקרבן, ולכן אם לא תגיע לו חלק גדול, צריך לאכול חולין קודם. וי"א בדעת רש"י שגם בתחילת האכילה צריך שיהא שבע קצת, ואין להתחיל לאכול הקדשים עד שיאכל חולין קודם. אמנם אם אין הרבה אנשים לאכול את הזבח, ויצטרך לאכול הרבה, אין לאכול חולין קודם שמא יבוא לידי אכילה גסה או נותר, (תמורה כג). ואסור לאכול אכילה גסה דהיינו שנפשו קצה מהאכילה, ולפי תי' אחד בתוס' אפי' אינו קצה באכילה אלא שאינו אוכל לתיאבון לא הוי מצוה מן המובחר. ומכיון שיש כל כך הרבה לאכול, ואסור לאכול אכילה גסה, והכל צריך שיגמר לפני חצות, יש להזמין הרבה אנשים מקודם ולספר ברבים ניסי ד'. (כדאי לשלוח הזמנות לפחות שבוע לפני כן, כדי שיטהרו מטומאת מת).

¹ לרוב ראשונים (רמב"ן וריטב"א קידושין לו, רש"י במנחות יח: ובש"מ ורשב"א שם, ור"ש על הת"כ אמור פרשתא ג' פסקא ד') ואחרונים (ליקוטי הלכות מנחות יח, וחזו"א כה"ז) יציקה ובליחה כשר לכתחילה בזר, וכן מבואר ברמב"ם מעשה הקרבנות פ"ג ה"ב. אלא דבביאת מקדש פ"ט ה"ה משמע דאסור, ורע"א שם כתב דלאו דוקא, ומותר לכתחילה, והאחרונים האריכו בה ע' מפתח שם.

תשובות לשאלות גליון שעבר

א. אני הייתי מאבלי ציון שהתחננו לפני ה' שלוש פעמים ביום לזכות לגאולה, והכנתי את עצמי לגאולה על ידי לימוד הלכתא למשיחא (כ"כ הח"ח במכתבים ומאמרים ה', שזהו בכלל 'הכיתם למלכותי'), אנשים צחקו עלי ולא התייחסו לענין ברצינות, אבל אז הגיע ערב שביעית ובניסן פתאום התקרר והתחיל לרדת שלג, ואז באייר סיון תמוז ואב בכל חודש היו צרות נוראות של נפילות, אנשים התחילו לומר שזה לא נורמלי, משיח בטח יגיע בקרוב, אבל עדיין לא כולם קיבלו את המסר, המשכתי להתחנן לפני ה' להביא את הגאולה וללמוד את הלכות. ואז הגיעה נקודה שה' אמר שיראה לכל העולם מי דאג לו ובכה על בית המקדש, וכאשר שלח את מלאכי החבלה הייתי מסוגל להסתובב בחופשיות, ולמלאכי החבלה לא היה כוח לשלוט עלי, (כל זה בפסיקתא רבתי פרק לה ובקצת דפוסים לד). אחרי שניצלתי ממלאכי החבלה החלטתי שאני צריך להביא קרבן תודה. אז הכנתי את כל החלות תודה, אבל לדאבוני אחת החלות נפרסה לשניים, האם אני צריך להביא עוד 40 חלות או שמספיק להחליף את החלה שנפרסה? (עי' רמב"ם פסולי המוקדשים פ"ב ה"ד)

תשובה: אם זה אירע לפני השחיטה רק אותה חלה נפסלה, ואפשר להביא אחרת. אם זה אירע לאחר זריקה אין פסול, רק כשהוא תורם לכהן יתרום מן השלם על הפרוס, ואם אירע בין השחיטה לזריקה, כל החלות נפסלו, וגם התודה לא נחשב כתודה כיון שהחלות פסולות, והרי הוא כשלמים.

ב. אני מסיע איברים לבית החולים, הם נמצאים במכונת שלי במושב האחורי, ויש חתיכת עץ שמפסיקה בין המושב הקדמי למושב האחורי, האם אני טמא? (עי' כלים פ"ח מ"א)

תשובה: א) כל אבר מן החי שיש בה בשר גידין ועצמות מטמא באהל כמת. וכן כזית בשר מן המת מטמא באהל כמת. ב) המשנה מדברת על תנור שחצצו בנסרים או ביריעות, ושרץ נפל לצד אחד, ואוכלים בצד השני, דלדעת ר"א הנסר חוצץ, ורבנן סוברים דהגם דבמת בבית מועיל לחצוץ בנסרים, אבל אין חולקין כלי חרס. רש"י מסביר דאין הדרך לחלוק כלי חרס, לכן נחשב באותו אהל. והגם שאפשר לעשות כלי חרס מתחילה שיהיה לו שני חלקים, זהו דוקא כשעשוי כך בבית האומן, ונצרף בכבשן (ע' משנ"א וחז"א כלים י"א), אבל לשים קרש בכלי אין הדרך לחצוץ את הכלי לשני כלים ע"י כך. ולפ"ז גם ברכב אם עשוי כך מתחילה, ומאותו חומר, אפשר דנחשב לאהל אחר, אבל להפסיק בקרש עץ לא נחשב כמקום אחר.

ג. אני מכין יין בעצמי, ככה אני יכול להיות בטוח שזה טהור, הטבלתי את הבקבוקים ואת הדלי בו אני משתמש להוציא את היין מהבור, ומלאתי את הבקבוקים ביין, אח"כ הבחנתי בכפית טמאה באחד מהבקבוקים, מסתמא מושלה הניחו שם, אין לי מושג מהיכן הגיע הכפית, אם היה מונח בבקבוק או בדלי או בבור, האם כל ייני טמא? מדובר בהפסדים עצומים ואני חייב לדעת את עיקר הדין. (עי' טהרות פ"י מ"ז)

תשובה: הכלל בזה שניתן להניח דכאן נמצא כאן היה, ולכן אם מצא הכפית בבקבוק ניתן להניח שהיתה שם כל הזמן, ולא היתה בבור או בדלי, ורק אותו בקבוק טמא. אמנם זהו רק אם לא בדק את הבקבוק קודם לראות שאין בו שום דבר, או שבדק ולא כיסה את הבקבוק מיד, שאז יתכן שהכפית נפלה לאחר שמילא את הבקבוק, אבל אם בדק קודם ומיד כיסה את הבקבוק, בהכרח שהיתה בדלי או בבור, ואין אומרים שנפלה בדלי לפני ששאב לתוך הבקבוק האחרון, מכיון שבהכרח היתה בתוך הדלי, אומרים כאן נמצא כאן היה כל הזמן, ולכן הכל טמא.

ד. זה כמעט שנת השמיטה, האם אני צריך להביא בכורים מפירות שמיטה? (עי' רש"י משפטים כג"ט, מנ"ח מצוה צא ועוד)

תשובה: רש"י כתב דחייב בביכורים. והגור אריה שם כתב דודאי ט"ס דהיאך קורא פרי האדמה אשר נתת לי, וגם האור החיים (דברים כו' ב') כתב דאין הבאת ביכורים כיון דהכל הפקר. והחז"א (ערלה י"ח) פי' דמייירי שחנטו קודם ר"ה של שביעית וקצרן אחר ר"ה ומביאן אחר עצרת, אבל פירות שיש בהם קדושת שביעית אפי' זכה במה שהיה שלו, הרי הוא כזוכה מן ההפקר ואינו מביא. ובספר הערות להגר"ש"א (גיטין מז:): כתב דרשאי לזכות בפירות מזון ג"ס, ולהביא ביכורים מהם, וכיון דהיתה הקרקע שלו חייב. וכתב עוד דנראה מסברא דא"צ להפקיר כדי ג' סעודות, ואפשר לכיון לקנות בקנין חצר וממילא מעולם היתה שלו. ועוד דאפשר להפריש ביכורים בעודן בוסר לפני ששביעית חל עליהן. וע' ד"א ביכורים פ"ב ה"א עוד ציור שיהא חייב בביכורים.

ה. הייתי אחת מהנשים שאננות שעבדו קשה כדי לשלם שכר לימוד של ילדי ללמוד תורה, וכשהקב"ה לימד תורה בבית מדרשו נתכבדתי במקום מכובד ליד האנשים (ויש מחיצה של קנים מפסיקה), איזה כבוד! (ספר אליהו ופרקי משיח עמ' ט ד"ה רבי אליעזר ב"י). לאחר שזרובבל אמר קדיש דרבנן יצאתי לכיוון ביהמ"ק כדי להביא קרבן שלמים, האם בעת שאני אוכלת מהקרבן אני צריכה להסב? [לדעת התור"ד שיש דין הסיבה באכילת שלמים] (עי' בספר תא שמע ח"ד פ"ב סעיף ו שדן בזה בארוכה)

תשובה: מסתבר שכמו בפסח הנשים אינן אוכלות בהסיבה שסמכו על הראב"ה, שכיום זה לא דרך חירות, בצירוף דעת השאלות דנשים פטורות דלאו אורחיהו למזגא, גם באכילת הקרבן הוא כן דדין לאכול בהסיבה לדעת התור"ד הוא דצריך שתהא האכילה כדרך שהמלכים אוכלים (דילפינן מלמשחה לגדולה), וכהיום שאין אוכלים כן, וגם אצל אשה רגילה אין מושג של אכילה בהסיבה, אין זה מראה גדולה אם אוכלת בהסיבה, לכן אין לחייבה.